

48257413 : สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

คำสำคัญ : สื่อการศึกษา / กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน / ผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงกุ้ง

สมชาย ทรัพย์ยอดแก้ว : การพัฒนาสื่อการศึกษาโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงกุ้งเพื่อการส่งออก : กรณีศึกษาอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รศ.ศิริพงศ์ พยอมแย้ม, รศ.ดร.ชลอ ลิ้มสุวรรณ และ รศ.ดร.โยธิน แสงวงศ์. 177 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อค้นหาความรู้ที่จำเป็นต่อการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม และกุ้งขาวแวนนาไม รวมทั้งในบริบทของชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของ ตัวแทนกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง และร่วมกันพัฒนาสื่อ (2) เพื่อศึกษาผลการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ที่พัฒนาขึ้นโดยการมีส่วนร่วมของตัวแทนกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง หลังจากที่ได้ทดลองใช้สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มเกษตรกรในตำบลคอนใหญ่ อำเภอบางแพ แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ (1) กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stake holder) จำนวน 17 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เพื่อเข้าร่วมกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในการจัดทำข้อมูลความรู้ในรูปแบบหนังสือหรือตำราการเลี้ยงกุ้ง (2) กลุ่มเกษตรกรผู้สนใจ จำนวน 45 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เพื่อศึกษาผลการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ที่พัฒนาขึ้น เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย การสนทนาระดมสมอง สื่อสิ่งพิมพ์ “คัมภีร์การเลี้ยงกุ้งก้ามกราม และกุ้งขาวแวนนาไม” แบบทำสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ก่อนและหลังแบบประเมินความพึงพอใจในสื่อสิ่งพิมพ์ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเนื้อหา และเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์แบบตัวแปรเดียว ได้แก่ การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) อัตราส่วนร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และ Dependent Sample t-test

ผลการศึกษาพบว่า

1. การศึกษาในประเด็นตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงกุ้งจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาความรู้ในด้าน เทคนิคการย้ายกุ้ง การเลี้ยงให้ได้ขนาดตามที่ตลาดต้องการ การบริหารตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง การเลี้ยงแบบปลอดสาร ระบบนิเวศของกุ้ง โรคของกุ้งและวิธีป้องกันรักษา

2. การศึกษาในประเด็นตามวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลจากการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ที่พัฒนาขึ้นโดยกระบวนการมีส่วนร่วมสามารถเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามและกุ้งขาวแวนนาไมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้รอบก่อนศึกษาคัมภีร์ฯ เท่ากับ 7.55 ขณะที่คะแนนเฉลี่ยรอบหลังศึกษาคัมภีร์ฯ มีค่าเท่ากับ 16.00 จะเห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ยของความรู้เพิ่มขึ้นประมาณ 1 เท่าตัว และมีความแตกต่างของค่าคะแนนความรู้ระหว่างรอบก่อนและหลังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

3. การศึกษาในประเด็นตามวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงกุ้งมีความพึงพอใจต่อสื่อสิ่งพิมพ์เรื่อง “คัมภีร์การเลี้ยงกุ้งก้ามกราม กุ้งขาวแวนนาไม” ในด้านเนื้อหาของสื่อสิ่งพิมพ์อยู่ในระดับมาก คือ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 คะแนน ส่วนความพึงพอใจในด้านการออกแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมาก คือ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 คะแนน

ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1.....2.....3.....

48257413 : MAJOR: EDUCATIONAL TECHNOLOGY

KEY WORDS : EDUCATIONAL MEDIA/ PARTICIPATION/ TRADER SHRIMP FARMING

SOMCHAI SUPYODKAEW : THE EDUCATIONAL MEDIA DEVELOPMENT BY THE COMMUNITY PARTICIPATION TO ENCOURAGE THE EXPORTED SHRIMP FARMER'S LEARNING : A CASE STUDY OF BANGPHAE, RATCHABURI PROVINCE. THESIS ADVISORS: ASSOC. PROF. SIRIPONG PAYOMYAM, ASSOC. PROF. CHALOR LIMSUWAN, PH.D. AND ASSOC. PROF. YOTHIN SAWANNGDEE, PH.D. 177 pp.

The objectives of this research are 1) to find essential knowledge for raising *Macrobrachium rosenbergii* and *Litopenaeus vanamei* with community participation, including participation from shrimp farmers, and media development; 2) to study the impact of the developed print media with participation from shrimp farmers; and 3) to study the satisfaction of shrimp farmers after using print media to support learning. The research group included farmers in Don Yai Sub-district, Bangphae District. The research group was divided into 2 groups – 1) 17 stakeholders were specifically selected to participate in the action research process to prepare knowledge in the form of a book or shrimp farming manual and 2) 45 interested shrimp farmers were specifically selected to study the impact of the using the developed print media. This research employed both quantitative and qualitative approach to explore the answer follows research objectives. The quantitative method applied for seeking the effective of shrimp manual, and satisfaction of shrimp farmers on it. For qualitative approach employed the content analysis method. The results found that;

1) Following objective#1, shrimp farmers have to develop their knowledge in the areas of shrimp relocation techniques, raising shrimp to the size demanded by the market, self-sufficiency management, organic farming, shrimp ecological system, and shrimp diseases, prevention and treatment.

2) By objective#2, the print media that was developed from participative process could effectively increase the knowledge of *Macrobrachium rosenbergii* and *Litopenaeus vanamei* farming. The average score before studying the shrimp manual was 7.55, while the average score after studying the shrimp manual was 16.00. Result from paired t-test confirmed that the difference of score between pre and post test has statistical significant at level 0.001. Which those farmers improved their knowledge about 1 time.

3) For objective#3, Shrimp farmers were satisfied with the print media “*Macrobrachium rosenbergii* and *Litopenaeus vanamei* manual”. In terms of the content, the shrimp farmers were very satisfied, with an average score of 4.13. In terms of the design, the shrimp farmers were also very satisfied, with an average score of 4.36.

Department of Educational Technology Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2009

Student's signature.....

Thesis Advisors' signature 1.....2.....3.....